

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ
-ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ-

ΕΤΟΣ Α'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 16 Νοεμβρίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 70

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΦΑΝΑΡΙΩΤΕΣ ΚΙ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ

Έκει που το "Έθνος βαυλοκοιμότανε βαρκοιμένο από της σκλαβιάς τὰ φαριμάκια, ξεπρόβαλαν άξαρνα δυο σημαντικά στοιχεία και τὸ μαρτύριον: ὁ Φαναριωτισμὸς καὶ ὁ Ἀρβανιτισμὸς. Εἴχαμε καὶ μερικά ἄλλα στοιχεία, που σάλευαν καὶ αὐτὰ κάπως, καὶ μπαινόβγαϊναν καὶ γλωσσικοπούσανε σὰ γριουῖλες κοντὰ σὸν ἄρρωστο. Εἴχαμε γὰρ ποῦμε τοὺς ἀνθρώπους τῆς πένης καὶ τοῦ καλαμηριοῦ, που μέρα νύχτα πολεμοῦσαν νὰ τὸ μπλαστρώσουν τὸ ἔθνος μὲ Γραμματικὰς, μὲ Συναγματικὰς, καὶ μὲ Φιλοσοφίας. Οἱ καθαυτοὶ δουλενιάδες ὅμως, — ἐκεῖνοι που ἔφτειαν τὴν ἱστορία μας ὄχι μὲ κοντύλια καὶ μὲ χαρτιά, παρὰ μὲ νύγνια καὶ μὲ καμώματα, που δημιουργοῦσαν τὴν νέα ἔθνικὴ μας μορφή καὶ ἔδωσαν τὸ νέο ἔθνικὸ μας χρωματισμὸ, εἶπαν, καθὼς εἶπαμε, οἱ ἄνθρωποι τῆς γούνας καὶ τῆς κάπας τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς πιστόλας τῆς γραδιοργάνιας καὶ τοῦ πολέμου. Οἱ Φαναριώτες καὶ οἱ Ἀρβανίτες.

Καὶ ποιανὸν λαὸν ἱστορία δὲ γίνεται μὲ τέτοιους; Καὶ σὲ ποιά γραμμένα χρονικά μέσα βρίζεις ἄλλο, παρὰ τὰ δυὸ αἰώνια αὐτὰ στοιχεία, τῆς πολιτικῆς καὶ τοῦ σπαθιοῦ, να χορροσαλεύουνε καὶ νάνεβοκατεβαίνουνε σὰ σάιτες, καὶ νὰ φαίνουν τὴ μοῖρα τοῦ τόπου τους;

Κι ὅμως σὴ δικὴ μας ἱστορία ὑπάρχει κάποια διαφορὰ. Ἐξαιτίας τῆς πολίχρονης σκλαβιάς δούλευαν οἱ δυὸ αὐτὲς μηχανὲς σὰ δικὰ μας μέρη μὲ ἀσυνήθιστους τρόπους. Ὁ πολιτικὸς ὁ Φαναριώτης δὲν ἔβγαζε τίς φίνες πονηριὲς του γιὰ καλὸ τῶν πατριωτῶν του, παρὰ γιὰ καλὸ τοῦ ἑξτροῦ τῶν πατριωτῶν του. Αὐτὸς τὴν ἔπιλαθε τὴν ἱστορικὴν μας ζύμη χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, καὶ χωρὶς μήτε νὰ τὸ καλοξέρῃ. Τὰ γνωστὰ ψεγάδια του, ἀφίνομε που εἶναι κοινὰ ψεγάδια ὅλων τῶν πολιτικῶν ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, μὰ δὲν εἶναι τίποτε μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ φαριμάκι που ἔχυνε γενεὲς ἀλλάγκες μέσα σὸ ἔθνικὸ αἶμα, νὰ δουλειῇ γιὰ κακὸ τῆς πατρίδας του, ἂν περνοῦσε ποτὲς ἀπὸ τὸ νοῦ του πατρίδα!

Μ' ἄλλους λόγους, ἢ κλωσὴ που ξετύλαγε ἢ σάιτα τοῦ Φαναριώτη ἀπάνω σὸ ἔθνικὸ τὸ παιδί,

Ἡ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ“

ΑΡΓΥΡΙΣ ΣΦΤΑΛΑΚΤΗΣ

φάνεται ἀπὸ τὴν ἀνάποδη. Μὰς ἔμειναν ἔτσι κάμποσα ὄχι κολακευτικὰ σημάδια που μὴδὲς φαίνονται ἀπὸ τὴν καλὴν μας μεριά, καὶ Κόντος οἶδε πόσους χρόνους θὰ μὰς μείνουν ἀέμια. Ἐπειδὴ εἶτανε μεγάλη καὶ πολυτάλαντη ἡ Φαναριώτικη ἡ φυλή. Δὲν εἶτανε μονάχα ὁ μεγαλονόματος που κράταγε τὰ χρονὰ κλειδιά τῆς παντοδύναμης Πόριτας. Τραβοῦσε μύριους ἄλλους κατόπιν του, που μὲ τὰ πὺδ ταπεινά καὶ τὰ πὺδ ἀναξιώπρεπα τερέπια ἀγωνίζονταν νὰ πασιοῦν ἀπὸ τὸ μαῖκι τῆς ποθέτης γούνας του.

Ἄς ἔρθουμε τώρα σὲ ἄλλο ἱστορικὸ μας στοιχεῖο, τὰρβανιτικὸ.

Ἀνάγκη δὲν εἶναι νὰ εἰπωθῇ ἐδῶ τί λογῆς, πότε μὲ τὸνα περιστατικὸ πότε μὲ τἄλλο, ἡ Ἀρβανιὰ μὰς εἶχε πλημμυρισμένο τὸν τόπο ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ δέκατου ὄγδοου αἰῶνα, καὶ πρὶν ἀκόμα.

Μωριάς, Ἀτικὴ, Βοιωτία, Ἠπειρο, Ἐθῶσια, Σπέτιος, Ὑδρα, — καὶ ποιά μας γυνὰ δὲν τοὺς παράλαβε καὶ δὲν τοὺς ἔθρεψε! Λὲς καὶ κάποια μαγικὴ δύναμη τοὺς τραβᾶγε τοὺς ἄντρες ἐκείτους κατὰ τὰ μέρη που τᾶχαν καταπλημμυροῖσι οἱ προγόνου τους καὶ σὲ ποῖν ἀρχαιότερος χρόνους. Λὲς καὶ ἡ καλὴ μας μοῖρα τοὺς ἔφρενε, νὰ μὰς διδάξουν καὶ πάλι τί θὰ πῇ ἀντιρροσὴν συνάμα καὶ ἀντροσῶννη.

Μόλις κατέβηκαν, κι ἀρχίσαμε νὰ μὰς ξασασταί-

νοῦν. Τὴ μάγεψε τὴ ρωμαῖκή φυρὴ ἡ λερὴ φουστανέλλα τους, καὶ ἡ ἀργυρόχρυσή τους μαζιέρα. Κάποια ἀδόρητη φωτιὰ κομποῦσε τὸ σιβαρὸ τους χέρι, που ἄναψε μέσα σὴ ρωμοσὴν ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη. Ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη εἶπαν πὺδ ἀδύνατο νὰ μείνῃ τὸ "Έθνος ἄπραγο, ἀκίνητο καὶ σάπιο σὸν ἀρροστιάροκος βάλτος. Ἀρχίσε ἀμέσως νὰ χύνεται καὶ νὰ παίρνῃ μαζί του πέτρες καὶ ξύλα, νὰ χαλνᾷ καὶ σὴγκαιρα νὰ ποτίζῃ, μὰ βογκῶντας καὶ ξεκουφρώνοντας τοὺς τρομαγμένους Παπάδες, μὰ παλζοντας καὶ μουρμουρίζοντας κοντὰ σὴ σούβλα τᾶθανάτῃ του τραγοῦδια.

Δὲν τὸ ξεγνοῦμε πὸς πάμπολλοι Ἀρβανίτες κατέβησαν τότες καὶ δούλευαν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν ἐχθρικὴ τὴ μεριά, σὸν τοὺς Φαναριώτες. Μὰ, ἄφησε που δὲν εἶταν ὅλοι τους, ἄφησε ποὺ ἔνα Σούλι μονάχα ἔωσαν νάντιγνίση διὰ τὰρβανιτικὰ μας παθήματα, ἄφησε που ἡ Ὑδρα καὶ οἱ Σπέτιος θὰ μὰς ἐμνησθῶν καθαρό κέδος σὸ ἀντιόγωμα, εἶχαν πάντα οἱ Ἀρβανίτες κατὶ ἀντροκιο συνάμα καὶ πραχτιομὸ σὸ χαρακίηρα τους, που καὶ σὰ δὲν τὸ θέλανε, μὰς εὐεργετοῦσε καὶ μὰς ἔπιλαθε τὸ δικὸ μας τὸ χαρακίηρα. Ἄν εἶχανε καὶ σνοτήματα κλέφτικα ἢ καὶ φρένικα, τί σημαίνει; Ὅλοι οἱ παρόμοιοι λαοί, σὲ παρόμοια περιστατικὰ καὶ σὲ παρόμοιους καιροὺς, κλέφτες καὶ φρέντες σταθῆσαν. Οἱ βορεινοὶ ποὺ κατέβησαν καὶ πλημμυροῦσαν σὰ παλιά τὴν Ἐδορώπη, οἱ Γόθοι οἱ δικοὶ μας, καὶ ποῖν ἀρχίητερα ἀκόμα οἱ προγόνου μας ἐκείνου που τόσο νόστιμα τοὺς περιγράφει ὁ Θουκυδίδης σὴν ἀρχὴ τῆς ἱστορίας του, τί ἄλλο ἤξεραν παρὰ ληστεία; Κι ὅμως τί θὰ γίνονταν οἱ τόποι που πλημμυροῦσαν, δίχως τάντροκιο τους αἶμα!

Τὰ ληστρικὰ ψεγάδια τοῦ Ἀρβανίτη εἶταν ἀντρέικια. Ὅλα του ἀντρέικια εἶταν τοῦ Ἀρβανίτη. Ὅταν αὐτὸς στεκότανε σὸν περίγυρο τοῦ πύργου του ἀρματωμένος, καὶ μὲ τὸ τοιμποῦκι σὸ στόμα τῆραγε ὀλόγορα, νὰ μαντέψῃ τί τοῦ σκάρωνε ὁ γειτόνας του ἐχθρὸς ἢ φίλος, ἤξερε τί ἤθελε, καὶ ἤξερε πὸς νὰ τὸ κάμῃ αὐτὸ που ἤθελε:

Σὰς ἐρωτῶ τώρα, πὸς ἂ δὲ κατέβανε ὁ θεοσταλτος Ἀρβανίτης νὰ μὰς ἀνοίξῃ τὰ μάτια καὶ νὰ μὰς ζετινάξῃ τὴ μοῦχλα, πὸς μποροῦσαμε νὰ ἐπισοῦμε ξαναγέννηση μὲ μιαν ἀρχαία γραμματικὴ καὶ μὲ τὰ φαναριώτικα τὰ τερέπια; Γελῶ καὶ νὰ τὸ σὴλλογοῦντες μονάχα.

Κι ὡς τόσο, πόση ἐγνωμοσὴν τοῦ δίδαμε ὡς τὴν ὥρα τοῦ ἀδελφικοῦ μας αὐτοῦ λαοῦ! Τοῦ βα-

φτίσαμε τὴ στολή του Ἑλληνική, κι αὐτὸ εἶπαν
 τὸ μόνο σπολλάτη μας. Χρόνους καὶ χρόνους μπο-
 ρούσαμε νὰ τοῦ ἀπλώσουμε χέρι ἀγάπης, καὶ νὰ ξα-
 κολουθήσουμε μαζί του τὸ ἔργο ποῦ μαζί του ἀρχί-
 σαμε. Μὰ τὸ σκουλήκι τῆς παλιᾶς τῆς σαπίλλας δὲν
 μπόρεσε δλότελα νὰ τὸ ξολοθρέψη μήτε ὁ Ἀρβανί-
 τῆς. Αὐτὸ εἶναι δουλειὰ τοῦ Καιροῦ Στὸ μεταξύ,
 κάμποση παρηγοριὰ μᾶς εἶναι νὰ βλέπουμε πῶς τὴν
 ἔχουμε μέσα μας τὴ μαγιά του, ποῦ εἶναι κι αὐτὴ
 ζήτημα καιροῦ νὰ δουλέψη καὶ νὰ μᾶς βγάλῃ γερὸ
 καὶ βαοβάτο ἔθνος στὸν κόσμο.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἀφιερώνεται στοὺς γλωσσολόγους τῶν κυρίων ἄρ-
 θρων τῶν ἡμερησίων μας.

Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Marburg
 κ. A. Thumb δημοσιεύει στὴν Deutsche Litter-
 aturzeitung τῆς 17 τοῦ Ὀκτώβρη μιὰ κρίση πολὺ
 ἐπαινετικὴ φυσικὰ, τοῦ γνωστοῦ μας συγγραμματος
 τοῦ Krumbacher γιὰ τὴ γλῶσσα μας. Ἀπὸ τὸ
 ἄρθρο τοῦ κ. Thumb παίρνουμε τὸ ἀκόλουθο ἀπό-
 σπασμα:

Οἱ λόγοι ποὺ ὑποστηρίζουν τὴ δημοτικὴ
 γλῶσσα καὶ καταδικάζουν τὴ γραπτὴ γιὰ ἕναν ἄν-
 θρωπο τῆς δυτικῆς Εὐρώπης εἶναι πράγματα ποὺ
 ἐννοοῦνται μονάχα τους. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ περισσό-
 τεροι Ἕλληνες δὲν ἐννοοῦν, ἢ δὲ θέλουν νὰ ἐννοή-
 σουν ἐκεῖνα ποὺ μᾶς διδάσκει ἡ ἱστορία τῆς φιλο-
 λογίας καὶ ἡ ἱστορία τῶν γλωσσῶν, γίνεται ἀνάγκη
 νὰ τοὺς θυμίζῃ κανεὶς καὶ τι μεγάλες ἀλήθειες, ποὺ
 στὴ δυτικὴ Εὐρώπῃ ἀπὸ αἰῶνες τώρα ἔχουν περᾶση
 καὶ στὴν ἐφαρμογή.

Τὸ σύγγραμμα τοῦ Krumbacher φαίνεται πῶς
 καὶ στὴν Ἑλλάδα βαθεῖαν αἰσθησὴ ἔκαμε, μολο-
 νότι οἱ ἀντίπαλοι τῆς δημοτικῆς κατὰ τὸ παρὸν
 δὲ θὰ μεταπεισθοῦν βέβαια. Βρίσκουν ἀνάρμοστο
 πρᾶγμα νὰ τολμᾷ ἕνας ξένος νὰ ἀναγκάσῃ τὸν
 γλωσσικὸ ζήτημα. Προσβάλλονται στὸ φιλότιμο,
 καὶ τὸ αἰσθημα αὐτὸ ἀκριβῶς προδίδει τὴν ἀδυνα-
 μίαν τους ἀκριβεστῶς στὸν ἕνα τὸ δικαίωμα

ρος σ' ὅ
 πολιτικ
 τούς κ
 Οἱ
 μιὰ ἀρχ
 ἔχουν ὅ
 νες συμ
 μέλλον
 ποῦ ἔχο
 καὶ ἔχο
 γερὸ πυρ
 πουν αὐ
 γεννᾶ φ
 "Αν
 ἀπόγονο
 γή, τότε
 Σλαύους
 δικαίωμα
 ὅπως ὁ
 τοὺς συμ
 ναὶ πολὺ
 μάζη κα
 Wochen
 ff.) ἐπὶ
 γησὴ τῆ
 καὶ τὴν
 καθαρεύσ
 νες εὐνοῖ
 ὡς ἀπογ
 στὸν πα
 Οἱ
 στῆς με
 ἐπίσημη
 νους κρύ
 γιὰ τὴν
 τερικὴ μ
 Ὁ κ. K
 ἀδιαφιλο
 λαϊκῆς
 ἄν καὶ κ
 φία ἔχει
 μως, με
 κτικὴ δ
 σικὴ κα
 Ἑλλάδα

Αργυρῆς

ἡδύχη μὲ ἀσκησκόκοκός
 κροσφῆλ μὲ ολφῆπῆκῆλ ἰ
 ἔμ.ε κῶιελρ φ.ε κῆλ φ.α
 κλῆ κροτῆρρ φ.οτῆ ἰολ.μ.ρ
 φ.οκ φ.οκ φ.οκ φ.οκ φ.οκ
 εολορῆ κρῆρρ

εολφῆπῆλ
 φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ
 φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ

φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ
 φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ
 φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ

φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ

φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ φ.οτῆρρ